

מוקד סיוע לעובדים זרים (ע"ר)

"וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים", שמות כ"ב, פסוק כ'

30 במאי 2007

לכבוד
עו"ד ערן שנדר
פרקליט המדינה

הנדון: אכיפה והעמדה לדין נגד מפרסמי מודעות זנות

סימוכין: מכתבנו מיום 13.8.06

חוק העונשין אוסר על פרסום שירותי זנות של בגיר, אלא אם אלה עונים על ארבעה קריטריונים: עניינם אך ורק מתן שירותי זנות, הם ניתנים בנפרד מדברי פרסום אחרים, מחולקים לאדם על פי בקשתו בלבד, וסומן בהם באופן בולט כי הינם שירותי זנות.

בסיסו של חוק זה הינו מוסרני מעיקרו; החוק מאפשר את הפרסומים כל עוד אינם מופצים באופן שמאלץ אדם להיחשף אליהם, אם אינו חפץ בכך. דהיינו החוק דואג לרגשות הציבור בכללותו, ולא בהכרח לרווחתן של המועסקות בזנות, ונדמה כי קשה לחלוק על הטענה כי הן המושפעות העיקריות מהשלכותיהם של הפרסומים. על רקע הסחר בנשים והזנות הכפויה המתקיימים במדינת ישראל זה מכבר, אנו סבורים כי יש להתייחס לפרסומי זנות אלה בראש ובראשונה על בסיס תרומתם לפגיעה במי שנכפים לספק שירותי מין, כאשר הפגיעה ברגשות הציבור היא משנית לעניין זה.

האחריות למנוע פרסום המזין מעגל של ניצול וכפייה חלה על המפרסמים עצמם, לטעמנו. אך למרבית הצער, עד היום התקבלה הלכה זו במשפט האזרחי בלבד, ולא במשפט הפלילי. בת"א 571/94 סהר נ' מעריב ואת' (פסק דין מיום 5.2.96) הוכרה אחריותו של הגוף המפרסם לתוכן של המודעות. התובעת ביקשה להכיר באחריותם של עיתון "מעריב" ושל מכון "דחף", שהיה אמון על העברת המודעות לעיתון, לפרסום מודעה כוזבת לפיה הינה עוסקת בזנות. לאורך פסק דין זה תוזר השופט על חובתם הן של העיתון והן של מכון הפרסום לבצע בדיקות שיאמתו כי המתלוננת אכן ביקשה לפרסם את המודעה וכי לא תיפגע מהפרסום:

"מחד, עניין לנו במודעות בעלות אופי מיוחד הנושאות בקרבן סוג מיוחד מסוכן ופוגעני של אינפורמציה אודות המפרסם. מנגד, מדובר בעתון שמפרסם בתוכו עשרות ואולי מאות פרסומים ויש להזהר שלא להטיל עליו מעמסה כבדה ולא אפקטיבית שלא יוכל לעמוד בה. באיזון האינטרסים הנוגדים ונוכח סוג הפרסום והפגיעה החרסנית העשויה להגרם כתוצאה ממנו, ראוי ליתן יתר הגנה לאינטרס של מי שעשוי להפגע מסוג מודעות כזה... יש לקבוע כעניין של נורמה ראוייה, שחלה על מעריב חובת בדיקה עצמאית ונפרדת לבחון ולבדוק מידע המתפרסם בעתון וכעניין של מדיניות משפטית ראוייה, אין לקבל טענת הגנה שהעתון הוא רק צינור להעברת מידע ותפקידו טכני בלבד. מחובתו של העתון לקבוע מערך של נוהלי בדיקה וסינון." (עמ' 7-8)

לאור תפקידם הגדול של הפרסומים בשיווקה של הזנות לקהלי הלקוחות, החיוניים ביותר למעגל הסחר, ולאור העובדה שרובם ככולם של הפרסומים אינם מפעילים מנגנון בדיקה על מנת לאבחן באילו מן המקרים מדובר בפרסום אשר נגוע בעבירות של סרסרות, סחר בבני אדם וכפייה, אנו סבורים כי האחריות

מוקד סיוע לעובדים זרים (ע"ר)

"וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים", שמות כ"ב, פסוק כ'

החוקית שיש לייחס למפרסמים שירותי זנות אינה נעצרת בסעיף 205ג, אלא מתקיימת במקרים רבים גם ביחס לסעיפים 199 ו-377א לחוק העונשין, כסיוע לסרסרות וכתיווך לסחר בבני אדם, בהתאמה.

סעיף 377א (ג) לחוק העונשין קובע כי המתווך לסחר בבני אדם, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, דינו כדן הסוחר באותו אדם. אנו סבורים כי סעיף זה יש לפרש באופן שאדם המפרסם שירותי זנות יבוא בגדרו: מודעת פרסומת המציגה קורבן סחר, למעשה מאפשרת את מימוש עסקת הסחר שנעשתה בקורבן לכדי הפקת רווחים, רכיב בלתי נפרד מתעשיית הסחר; בלי מודעות המיידעות לקוחות על האפשרות לצרוך שירותי זנות ממקום מסוים, לא יעלה בידי הסוחר להפיק רווחים ממעשה הסחר. אף אם המפרסם אינו זוכה לתמורה בעבור כל עסקה ועסקה שנעשית בקורבן הסחר שפורסמה, ייחשב הדבר לתיווך, שכן הן לשונו של סעיף 377א לחוק העונשין והן פסיקת בית המשפט העליון קבעו כי עבירת התיווך עומדת בעינה אף אם נעשתה ללא תמורה.

כך, למשל, נקבע בע"פ 7757/04 בורשטיין נ' מ"י (פסק דין מיום 23.5.05):

" תיווך לסחר בבני-אדם תיווך בן-עונשין הוא גם אם המתווך לא זכה בכל תמורה שהיא וגם אם לא הושלמה כל עסקה שהיא; לא עוד, אלא שתיווך לא יצא מגדר תיווך גם אם מעשה התיווך לא הותנה בכל תשלום תמורה שהיא."

עם זאת, ולמרות הפסיקה המפורשת, הימנעות מהעמדה לדין סביב פרסום שירותי הזנות רווחת למדי, הן ביחס לסוחרי הנשים והסרסורים, והן ביחס למפרסמים. כך למשל בעניין רדוסלסקי (בש"פ 1429/07 רדוסלסקי נ' מ"י (החלטה מיום 28.2.07)), יוחסה לנאשם עבירת הסחר, עבירת הפרסום ועבירות נלוות נוספות, אך כנגד העיתון "שבע" בו פורסמו המודעות שפרסמו את הנשים הנסחרות לא ננקטו למיטב ידיעתנו כל צעדים.

אחת הבעיות החמורות בהעמדה לדין של מפרסמים היא בורותה של משטרת ישראל בחקיקה ובפסיקה הרלבנטית. הנחיות הפרקליטות אמנם מנחות לחקירת הנושא, אך נדמה כי משטרת ישראל ממתינה כי תלונה תגיע לפתח תחנת המשטרה הסמוכה, ואין היא טורחת לחקור את המודעות המונחות בכל פינה. באחד הימים נודמן לנו גם לראות כרטיסי ביקור המפרסמים שירותי זנות מונחים על שמשות ניידת משטרה, בסמוך למשרדנו, אך ניתן להניח בביטחה יתירה כי גם נושא זה לא נחקר.

בחודשים האחרונים הגשנו מספר תלונות נגד פרסומי זנות שונים, בין השאר נגד כרטיסי ביקור המונחים על שמשות רכבים, נגד החוברת בנה ונגד מקומונים שונים. מרבית התלונות נסגרו, לא פעם לאחר שהשוטרים הפגינו בורות רבה בידיעת החוק, וטענו כי הפרסומים אינם בגדר עבירה. אנו סבורים כי לצורך אכיפה, הכוללת טיפול בפניות עצמאיות של אזרחים, יש לערוך הכשרות לשוטרים על מנת שאלה ידעו להתמודד עם נושאים מורכבים מסוג זה, נשמח לסייע בבנייתן והעברתן של הכשרות. כמו כן, אנו סבורים כי כדאי לרענן את הנחיות הפרקליטות 2.2 בקרב הפרקליטים, שכן נראה שלא הופנמו כל צרכן.

בנוסף, אבקש לבחון העברת הנחייה מעודכנת הקוראת להגברת האכיפה נגד אתרי אינטרנט המרוויחים מפרסום עסקי זנות ואף מפעילים עסקי זנות עצמאיים באמצעות האינטרנט בעזרת הסעיפים 377א ו-199

מוקד סיוע לעובדים זרים (ע"ר)

"וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים", שמות כ"ב, פסוק כ'

לחוק העונשין; וכן הוראה לבחינת בסיס עובדתי להעמדתו לדין של העיתון או הגוף המפרסם, לרבות מפעיליו, בשל עבירות של פרסום שירותי זנות, סיוע לסרסרות ותיווך לסחר בבני אדם, ביחס לכל פרסום שייבחן.

16/8/16

נעמי לבנקרון, עו"ד

העתקים:
ח"כ זהבה גלאון
עו"ד רחל גרשוני